

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Arengukomisjon

2013/0216(NLE)

18.12.2013

ARVAMUS

Esitaja: arengukomisjon

Saaja: kalanduskomisjon

Ettepanek võtta vastu nõukogu otsus Euroopa Liidu ja Gaboni Vabariigi vahelise protokoll (millega määratakse kindlaks lepinguosaliste vahelise kehtiva kalandusalase partnerluslepinguga ettenähtud kalapüügivõimalused ja rahaline toetus) sõlmimise kohta
(COM(2013)0465 – C7 – 2013/0216(NLE))

Arvamuse koostaja: Eva Joly

PA_Leg_Consent

LÜHISELGITUS

Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 178 on sätestatud, et ühendus võtab arvesse [arengukoostöö] eesmärke poliitika puhul, mida ta rakendab ja mis tõenäoliselt mõjutab arengumaid. Sellest tulenevalt peab arengukomisjon hindama Gaboniga sõlmitud kalandusalast partnerluslepingut.

Kalandussektori tähtsus Gaboni majanduses on marginaalne: see moodustab hinnanguliselt 1,5% SKTst ja annab vaid 0,1% eelarvetuludest. Sektori osa kogu tööhõives on hinnanguliselt 5%, kuid kohaliku meresõidutradsiooni puudumise tõttu on tegemist peamiselt välisriikide kodanikega. Sellegipärast loetakse kalandust riigi majanduspoliitikas kasvupotentsiaaliga sektoriks, mille abil saaks mitmekesistada praegu väga suurel määral naftast sõltuvat majandust (nafta annab 80% ekspordist, 60% eelarvetuludest ja 40% SKTst).

Aastatel 2008–2013 ei pööratud kalandusele 10. Euroopa Arengufondi (EAF) raames ei riiklikul ega piirkondlikul tasandil erilist tähelepanu. Sellegipoolest sai Gabon kasu kõigi AKV riikide kalandust hõlmavast EAFi programmist – projektist „Kalanduse juhtimise tugevdamine AKV riikides” (Strengthening Fisheries Management in ACP Countries – ACP FISH II).

Uue protokolliga nähakse ette 900 000 euro suurune tasu aastas kalapüügiõiguse eest Gaboni majandusvööndis. ELi makstav summa (ilma laevaomanike täiendavate makseteta) on 45 eurot püütud kala tonni eest, milleni jõuti pärast ELi makstava rahasumma vähendamist ja laevaomanike makstava summa suurendamist. Kalanduspoliitika toetuseks eraldatav summa suureneb eelmise protokolliga 145 000 eurolt 450 000 eurole aastas.

Kui eelmise lepingu kohasel ELi investeeringul oligi oluline mõju jõukuse loomisele, siis kasu sai sellest üksnes Euroopa kalandussektor. Lepingu kohaselt tuli toetada 630 töökohta loomist, neist 210 töökohta Euroopast pärit töötajatele, kuid Gabonis said sellest kasu peamiselt teiste riikide kodanikud.

Kalandussektori arengu stimuleerimise eesmärgi täitmise osas oli lepingu tulemuslikkus üldiselt väike. Sobivate taristute puudumise, diskrimineerivate rahanduseeskirjade ja tootmissisendite kõrgete hindade tõttu ei ole kõnealusesse sektorisse investimine kuigi ahvatlev. Kuna riigis puuduvad tööstusliku kalapüügiga tegelevatele laevadele sobivad sadamad ja nende laevade saaki töödelda suutvad ettevõtted, said laevade peatumise ajal neile kaupade ja teenuste müümisest tulu Gaboni naaberriigid.

Koostöö vastutustundliku kalapüügi tavade kasutuselevõtuks ei toiminud nii, nagu protokollis ette nähtud.

Tööstuslike kalapüügilaevade satelliitseirele ja merel patrullimisele vaatamata esineb endiselt palju ebaseaduslikku, teatamata ja reguleerimata kalapüüki (ETR-kalapüük).

Veel üks nõrk punkt on olulised viivitused programmdokumentatsiooni üleandmisel ja valdkonna toetuseks eraldatud summade kasutamise kontrollimist kajastavate dokumentide üleandmine, seda osalt Gaboni osapoole vastava võimekuse puudumise tõttu.

Kõigele vaatamata on raportöör seisukohal, et Gaboni ja ELi vahelist kalandusalast lepingut tuleks jätkata. See võimaldab väärtustada avamere kalavarusid, mida Gaboni laevad ei kasuta püügivõimsuste ja maapealsete töötlemisvõimaluste puudumise tõttu. Leping tagab Gaboni ametivõimudele keskpikaks tähtjaks planeeritavad rahalised vahendid, mis on võimaldanud käivitada ETR-kalapüügi vastase võitluse riikliku mehhanismi, mida tuleb nii riigi kui ka piirkondlikul tasandil täiendada ja säilitada, samas on teatavad kalanduse juhtimise olulised aspektid (teadlaste arvamused, eeskirjade täitmise kontroll) probleemiks ka rahvusvahelisel tasandil. Raportöör tuletab meelde, et kalandusalased partnerluslepingud ei peaks ainuüksi pakkuma Euroopa laevadele seaduslikku juurdepääsu kolmandate riikide kalavarudele, vaid aitama ka edendada mereressursside säästvat kasutamist. Euroopa maksumaksjalt tuleb rahaline toetus tuleb eraldada eranditult arengueesmärkide täitmiseks, see tähendab kulutada kalurikogukondade hüvanguks, nende elutingimuste parandamiseks, koolitusprogrammideks, ohutuse tagamiseks merel ja uute töökohtade loomiseks kohapeal. Kokkuvõttes teeb raportöör ettepaneku, et Euroopa Parlament annaks nõusoleku uue protokolliga ratifitseerimiseks, kui on täidetud mitu eeltingimust.

Arengukomisjon palub vastutaval kalanduskomisjonil teha Euroopa Parlamendile ettepanek anda nõusolek.

Arengukomisjoni arvamuse kohaselt peaks komisjon kõnealuse protokolliga rakendamisel võtma arvesse järgmisi punkte:

- a) tuletab meelde, et selleks et suurendada ELi osalust säästva kalanduse edendamises Gabonis, eelkõige toiduga kindlustatuse parandamise ja vaesuse likvideerimisele kaasa aitamise abil, peavad võetavad meetmed olema sidusad ja kooskõlastatud teiste ELi rahastatavate arenguprogrammide, eelkõige 11. EAFi, AKV riikide FISH II programmi ning Gaboni riiklike ja piirkondlike programmidega;
- b) abi tulemuslikkuse suurendamiseks kutsub üles püstitama mitmeaastase valdkondliku programmi raames piiratud arvu eesmärke (toetus tööstuslikele püügilaevadele sobivate sadamate rajamiseks, sanitaarkontrolli ja kalatöötlemise intensiivne arendamine ekspordi käivitamise eesmärgil);
- c) palub komisjonil ETR-kalapüügi piiramiseks kaaluda meetmete võtmist Gaboni õigusraamistiku ning rahaliste, tehniliste ja inimressursside tugevdamiseks;
- d) lepingu üldise läbipaistvuse parandamiseks tuleks protokolliga kohaselt makstavad summad fikseerida Gaboni finantsseadusandluses ning merekalapüügi fondi seisu peaks saama taotluse korral kontrollida;
- e) nõuab, et valdkonnatoetuse kasutamise aastaaruanded edastataks Euroopa Parlamendile ja nõukogule, et edendada läbipaistvust ja tagada toetuse nõuetekohane kasutamine.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	18.12.2013
Lõpphääletuse tulemus	+: 17 -: 1 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Ricardo Cortés Lastra, Véronique De Keyser, Catherine Grèze, Mikael Gustafsson, Filip Kaczmarek, Miguel Angel Martínez Martínez, Gay Mitchell, Norbert Neuser, Bill Newton Dunn, Birgit Schnieber-Jastram, Michèle Striffler, Alf Svensson, Ivo Vajgl, Daniël van der Stoep, Anna Záborská
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Kriton Arsenis, Santiago Fisas Ayxela, Isabella Lövin
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Jolanta Emilia Hibner